



Iekšlietu ministrija

Čiekurkalna 1. līnija 1, k-2, Rīga, LV-1026; tālr. 67219263; fakss 67829686; e-pasts: kanceleja@iem.gov.lv; www.iem.gov.lv

Rīgā

19.07.2019 Nr.1-38/1666
05.07.2019. Nr. Nr.1-5/100

Latvijas Republikas tiesībsargam
J.Jansona kungam

Informācijai:
Kultūras ministrijai

Labklājības ministrijai

Sabiedrības integrācijas fondam

Par Sīrijas pilsoņu ģimenēm,
kurām Latvijas Republikā
piešķirta starptautiskā aizsardzība

Iekšlietu ministrija ir izskatījusi Jūsu vēstuli, kurā lūgts sniegt atbildes uz noteiktiem jautājumiem, lai reaģētu uz esošo situāciju un sagatavotos turpmākai atpakaļ uzņemšanai saistībā ar Sīrijas pilsoņu ģimenēm, kurām Latvijas Republikā piešķirta starptautiskā aizsardzība. Iekšlietu ministrijas kompetences ietvaros sniedzam Jums šādu informāciju.

Atbildes uz Iekšlietu ministrijai uzdotajiem jautājumiem:

1. Vēršam uzmanību, ka personas, kurām ir ticis piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss, nav uzskatāmas par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013.gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, subjektiem. Personas ar starptautiskās aizsardzības statusu tiek atgrieztas uz Latviju readmisijas kārtībā un par to ir atbildīga Valsts robežsardze. Saskaņā ar Valsts robežsardzes datiem:
 - 2017.gadā Valsts robežsardzē oficiāli no Eiropas Savienības (turpmāk – ES) dalībvalstīm kopā tika saņemti 9 pieprasījumi par personu, kurām Latvijā piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss,

atpakaļuzņemšanu (24 personas), no tām reāli Latvijā atgrieztas 3 personas.

- 2018.gadā Valsts robežsardzē oficiāli no ES dalībvalstīm kopā tika saņemti 22 pieprasījumi par personu, kurām Latvijā piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss, atpakaļuzņemšanu (60 personas), no tām reāli Latvijā atgrieztas 14 personas.
- 2019.gadā Valsts robežsardzē oficiāli no ES dalībvalstīm kopā tika saņemti 16 pieprasījumi par personu, kurām Latvijā piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss, atpakaļuzņemšanu (38 personas), no tām reāli Latvijā uz 2019.gada 18.jūliju atgrieztas 13 personas.

Attiecībā uz agrāku laikposmu informējam, ka šādi dati netika uzskaitīti, jo šādu gadījumu bija salīdzinoši maz. Jāatzīmē, ka norādītajos datos nav iekļautas arī personas, kuras pēc savas iniciatīvas atgriežas Latvijā.

Laika periodā no 2014.gada 1.janvāra līdz 2019.gada 30.jūnijam starptautiskās aizsardzības statuss kopumā piešķirts 584 personām, no kurām bēgļa statuss 138 personām (no tām 10 personas, kas tika pārvietotas uz Latviju ES pārvietošanas programmu ietvaros, turpmāk – pārvietotās personas), un alternatīvais statuss 446 personām, no kurām 358 – pārvietotās personas.

No minētajām kopumā 368 pārvietotajām personām, kurām piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss, termiņuzturēšanās atļaujas Patvēruma likumā noteiktajā kārtībā līdz 2019.gada 14.jūlijam atkārtoti saņēmušas 38 personas (nav ietvertas 2 Sīrijas pilsoņu ģimenes, kuras šobrīd uzturas Patvēruma meklētāju izmitināšanas centrā (turpmāk – PMIC)).

No iepriekš minētajām 38 personām šobrīd derīgas uzturēšanās atļaujas ir 31 personai, no kurām 22 ir deklarētā dzīvesvieta Latvijā, savukārt 9 personām – norādītā dzīvesvieta. Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr.225 “Noteikumi par Iedzīvotāju reģistra pirmuzskaites veidlapas paraugu un tās aizpildīšanas kārtību” 12.panta 3.punktam persona, kurai piešķirts starptautiskās aizsardzības statuss, pirmo reizi noformējot personu apliecinošu un ceļošanas dokumentu var norādīt dzīvesvietas adresi, kas nav uzskatāma par deklarēto dzīvesvietu, ko arī izmantoja ~ 95% no personām, norādot PMIC. Vienlaikus iepriekš minētās personas tika informētas par pienākumu deklarēt dzīvesvietu atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 6.panta pirmās daļas 4.punktam.

2. Uz 2019.gada 1.jūliju pārvietošanas programmu ietvaros Latvija kopumā ir uzņēmusi 374 personas, no kurām 195 bija pieaugušie un 179 bērni. Starptautiskās aizsardzības statuss tika piešķirts 368 personām (191 pieaugušajam un 177 bērniem), 6 personas izceļoja no Latvijas, nesagaidot lēmumu par starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanu.

Saskaņā ar pieejamo informāciju 155 personas vai ~ 85% no kopējā bērnu skaita tuvāko piecu gadu laikā būs nepilngadīgas.

3. Ja situācija izcelsmes valstī nav mainījies, pēc personu atgriešanas no citām ES dalībvalstīm, ja personas apliecības - uzturēšanās atļaujas vai ceļošanas dokumenti nav derīgi vai nav vispār - tiek veikti pasākumi, lai minētās personas saņemtu personu apliecības – uzturēšanās atļaujas, un ja nepieciešams, arī ceļošanas dokumentus.

Vēršam uzmanību, ka Patvēruma likuma regulējums neparedz starptautiskās aizsardzības statusa pagarināšanu. Bēgļa vai alternatīvais statuss personai var tikt atņemts vai persona zaudē iegūto starptautiskās aizsardzības statusu, tikai atbilstoši Patvēruma likuma nosacījumiem.

Tā kā Iekšlietu ministrija nav atbildīga par personu, kuras ir saņēmušas statusu, izmitināšanu, personas tiek informētas par iespējām pašām patstāvīgi nodrošināt sev mājokli (patversmes, naktspatversmes, viesnīcas u.c. pakalpojumi). Attiecībā uz ģimeņu izmitināšanu skatīt atbildi uz 6.jautājumu.

4. Atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam nepilngadīgo personu, kuras saņēmušas starptautisko aizsardzību, tiesību nodrošināšana ir par konkrēto jomu atbildīgās ministrijas pienākums. Attiecīgi nepilngadīgo personu, kuras ir patvēruma meklētāji, tiesības ir noteiktas Patvēruma likumā un tam pakārtotajos normatīvajos aktos. Vienlaikus vēlamies norādīt, ka situācijā, ja personas ar starptautiskās aizsardzības statusu uzturas PMIC, PMIC administrācija sazinās ar Izglītības un zinātnes ministriju, lai nepilngadīgajām personām varētu tikt nodrošināt pieeja izglītībai.
5. Valsts robežsardzes Atgriešanas un patvēruma lietu nodaļa uz readmisijas pieprasījuma pamata, akceptē personu uzņemšanu un informē Valsts robežsardzes Rīgas pārvaldi ar pavadvēstuli, par šādu personu ierašanās faktu, paziņojot avioreisa ielidošanas datumu, laiku, numuru un maršrutu.
6. Saskaņā ar Iekšlietu ministrijas ietvaros panākto vienošanos un ievērojot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.pantā noteikto, ģimenēm, kurās ir nepilngadīgas personas un kurām pašām nav iztikas līdzekļu, izņēmuma kārtā tiek nodrošināta iespēja pēc atgriešanas uz Latviju uzturēties PMIC līdz brīdim, kad personas ar starptautisko aizsardzību saņem personu apliecinošus dokumentus. Līdz šim šāda iespēja nodrošināta nelielam skaitam ģimeņu, tikai pastāvot minētajiem nosacījumiem. Vienlaikus personas pēc statusa piešķiršanas drīkst uzturēties centrā to laiku, kāds nepieciešams, lai nokārtotu dokumentu formalitātes. Piemēram, lai persona varētu pierādīt citām iestādēm Latvijā tās identitāti un legālās uzturēšanās tiesības (noslēgt īres līgumu, atvērt bankas kontu utt.), kā arī saņemtu sociālos pakalpojumus, tām ir nepieciešams personu apliecinošos dokuments un uzturēšanās atļauja, kuru izgatavošana tiek uzsākta tikai pēc statusa piešķiršanas. Vidēji tas aizņem aptuveni 15 dienas, kuru laikā dokumenti tiek izgatavoti un izsniegti personai.

7. Ņemot vērā, ka finanšu līdzekļu atlikums (neizlietotie finanšu līdzekļi, kas bija plānoti pabalstu vai vienreizējā finansiālā atbalsta izmaksām) tiek atgriezts valsts budžetā kā slēgtie asignējumi, minēto pabalstu vai vienreizējā finansiālā atbalsta izmaksas atjaunošana personām, kuras tos nav saņēmušas par visu Patvēruma likumā noteikto laika posmu, nav iespējama.

Atbildes uz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei uzdotajiem jautājumiem:

1. Saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) 2017.gada 3.janvāra un 23.janvāra lēmumiem abas pašlaik PMIC izmitinātās ģimenes ir saņēmušas alternatīvo statusu. Vienlaikus no Vācijas atbildīgās iestādes saņemtajiem informācijas pieprasījumiem secināms, ka minētās personas ir atradušās Vācijā kopš 2017.gada februāra sākuma.
2. Atbilstoši Patvēruma likuma redakcijai, kas bija spēkā brīdī, kad minētajām personām tika piešķirts alternatīvais statuss, proti 2017.gada janvārī, Pārvalde pieņēma lēmumu par pabalsta, kas sedz uzturēšanās izmaksas, piešķiršanu. Minētajām personām pabalsts izmaksāts pilnā apmērā (9 mēnešus), pārskaitot to uz personu norādīto norēķinu kontu.
3. Pēc minēto personu atgriešanas uz Latviju Pārvalde 2019.gada 8. un 11.jūlijā ir pieņēmusi lēmumus par jaunu uzturēšanās atļauju izsniegšanu minētajām personām ar derīguma termiņu uz diviem gadiem, izņemot attiecībā uz bērnu, kurš dzimis 2018.gada 9.augustā un kuram piešķirts alternatīvais statuss un izsniegta termiņuzturēšanās atļauja uz vienu gadu. Iepriekšējā laika periodā nevienai no personām nav bijusi deklarētā dzīvesvieta Latvijas Republikā, savukārt saskaņā ar pašreizējo informāciju Iedzīvotāju reģistrā minētajām personām ir norādīta uzturēšanās adrese ārzemēs, proti, Vācijā.

Ar cieņu,

Valsts sekretāra
pienākumu izpildītāja

I.Aire

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU